

Leidsche Rijn krijgt glazen carillon

Wereldprimeur:

● Door Ria Poot

De grootste woonwijk van Leidsche Rijn - Vleuterweide - krijgt een bijzonder gebouw en een bijzonder kunstwerk. In de Cultuurcampus in het centrum van de wijk komt een glazen toren met 150 glazen klankschalen 50 glazen klokken. De klepels van deze klankschalen en klokken worden elektronisch aangestuurd en kunnen via de computer op afstand worden bespeeld. Met deze zingende toren heeft Vleuterweide een wereldprimeur.

De Cultuurcampus, ontworpen door architect Vera Yanovshchinsky, biedt ruimte aan een kunstencentrum, een bibliotheek, een aula annex feestzaal, een sportzaal, een welzijnsorganisatie, een kerkelijk centrum, een dagvoorziening voor mensen met een verstandelijke beperking en het Amadeus Lyceum. Op het binnenplein van de campus komt een bijzonder herkenningspunt: een toren van ongeveer 30 meter hoog, waarin een carillon komt te hangen.

tuurcampus viel op het ontwerp van glaskunstenaar en architect Bernard Heesen. Hij kreeg de opdracht om de door hem ontworpen glazen toren te realiseren. Heesen bedacht dat het carillon zelf ook van glas kon worden gemaakt. Een test bewees dat dit een mooie klank opleverde. De glazen klokkentoren gaat bestaan uit ongeveer 2000 mondgeblazen vormen. Hiertussen komen 150 klankschalen met vrije vormen en 50 glazen klokken te hangen. De klokken zijn middels een klavier bespeelbaar en worden via een computer aangestuurd.

De toren zelf bestaat uit een lichte stalen constructie met een fijnmazige binnen- en buitenwand. De eerste vijf meter wordt in verband met vandalisme glasvrij gehouden. Vanaf 5 meter hoogte komen de glazen vormen te hangen. Op afstand ziet de toren eruit als een open en luchtige mozaïek van ijle transparant gekleurde glazen vormen.

Reinold van Zijl is bejaardier en in-

strumentbouwer. Hij gaat voor het glazen carillon het stokkenklavier bouwen. Van Zijl, enorm enthousiast over de nieuwe mogelijkheden van het glazen carillon, legt het verschil uit tussen het bespelen van een 'gewoon' carillon en het glazen carillon. "Een carillon bespelen doe je door met je vuisten op een stokkenklavier te slaan. Dat klavier bevindt zich in een kamer-tje in de klokkentoren. Er lopen metalen draden van de stokken naar de klepels. Via die draadjes moet een verticale beweging naar een horizontale worden omgezet."

■ ELEKTRONISCH

Omdat de klokkentoren op de Cultuurcampus helemaal van glas wordt en zo'n wirwar van metalen draden daarin nogal ontsierend is, zocht men naar een andere oplossing. De keuze viel op een elektronische aansturing, die van een nieuwe techniek gebruik maakt: servo-motoren. Dit is een techniek die in de ruimtevaart en de medi-

sche wereld wordt gebruikt, bijvoorbeeld bij operaties op afstand. Deze Servo-motoren maken het mogelijk om - in tegenstelling tot eerdere elektronische systemen - de klepels heel precies te bedienen. Van Zijl: "Met deze techniek wordt een magneethamer in gang gezet, die met dezelfde snelheid beweegt als de aanslag op het klavier. Daardoor kan er met veel meer dynamiek worden gespeeld." De beiaardier hoeft bij dit systeem niet in de klokkentoren plaats te nemen om het carillon te bespelen. Alleen als de kunstcommissie de financiering van het servosysteem niet rond krijgt, zal er een klaviercabine in de toren komen en zal het carillon op de gebruikelijke manier worden bespeeld.

■ JAMSESSIES

Op de Cultuurcampus in Vleuterweide is de beiaardier straks zichtbaar voor 'de man van de straat'. Doordat het carillon en de vrije klankschalen op afstand bespeelbaar zijn, biedt het systeem muzi-

kaal gezien een veel grotere vrijheid. "Mensen hebben er vaak geen idee van hoe een beiaard bespeeld wordt", zegt Van Zijl. "Je kunt als beiaardier nu met het klavier bijvoorbeeld op een podium op het plein zitten en met andere muzikanten samen spelen. Of jamsessies houden." Met het toepassen van de nieuwe techniek is het zelfs mogelijk om het carillon met een keyboard of computer te bespelen. De beiaardier kan als hij inlogt op de computer die het systeem aanstuurt, het carillon vanuit overal ter wereld bespelen. Van Zijl is er van overtuigd dat er hierdoor nieuwe projecten en nieuwe composities gaan ontstaan. "De beiaardier zou ook op de 150 klankvoorwerpen kunnen gaan spelen," bedenkt Van Zijl. "Er gaat nieuwe muziek ontstaan."

Naar verwachting worden de Cultuurcampus en de toren in augustus 2008 opgeleverd. De feestelijke opening van Cultuurcampus en 'Zingende toren' is naar verwachting in januari of februari 2009.

● De geme-
oude werft
haald. De t
sloten en v
maanden v
wordt eerd
pland. Dit
restaurant
trap ligt oo
maar zal v
voldoen a
sen die zij
meente m
leuning is
recht legd
werfrapp
satie-inst
passinger
week kon
brief aan
de trap b
gustus vo
den verv
daarop d
mededel

● Op 5 a
gracht e
Eén boo
Weerds
telkens
bootcon
plaats v
de. Bew
getogen
tijdens
telkens

